

[illegible]

Düğünlere i¸ki i¸ilmesi, eğlencede aşırıya gidilmesi, kadın ve erkeklerin birbirlerine karşı mahremiyet sınırlarını aşan tavır ve davranışlar i¸inde bulunması Peygamberimiz tarafından yasaklanmıştır. Evlilik, evlenmeye aday iki kişinin birbirini göröp karar verme aşamasından itibaren başlar. Peygamber Efendimiz kurulacak aile yuvasında evlenecek tarafların birbirlerini görmeleri, birbirlerini tanımaları ve birbirlerinden razı olmaları gerektiğini belirtir ve bunun evliliğin mutluluğuna ve devamına vesile olacağını anlatırdı. Üstün zeka ve kabiliyetleri ile bilinen Mugîre b. Şu'be kendi evlenme öyüsünü şöyle anlatır: “Bir gün Resûlullah'ın yanına gelerek evlenmek istediğimi ona söyledim. Bana, 'Git de evlenmek istediğin kıza bak. Çünkü onu görmen, (uyum sağlamanız ve) evliliğin devamı i¸in daha uygundur.'buyurdu. Bunun üzerine ensardan olan kızın anne ve babasının yanına gittim ve kızlarına talip oldum. Peygamber Efendimizin tavsiyesini onlara söyledim. Bana öyle geliyor ki, anne ve babası kızlarını görme teklifimi hoş karşılamadılar. Fakat bu arada talip olduğum kız, kendisiyle ilgili konuşmaları işitti ve bana hitaben, 'Eğer Resûlullah senin bakmanı emretmişse bakabilirsin. Aksi takdirde, senden rica ediyorum (böyle bir şey yapma).' dedi. O da bu durumdan endişelenmiş gibiydi. Ben de onu gördüm ve ardından kendisiyle evlendim.”[4] Allah Resûlü aynı şekilde başka sahâbîlerine de tavsiyede bulunmuş, evlenecek kişilerin birbirlerini göröp beğenmelerini teşvik etmişti. Bu hadisten hareketle, evlenecek kişilerin belirli öl¸üler i¸inde birbirleriyle konuşup, bazı konuları müzakere edebilecekleri sonucu ¸ıkarılabilir. Çünkü evlenecek kişilerin önceden konuşmaları ve birbirlerini dinlemeleri, aile yuvasının selâmeti bakımından faydalı olacaktır. Kız İsteme Adabı: Kız istenirken riayet edilmesi gereken bir dünürük âdâbının da olması icap eder. Câhiliye döneminde bu hususta rekabet anlayışı vardı. Evlenme teklifi yapılan bir kadına başkaları da talip olabiliyordu. Peygamber Efendimiz, bu davranışın uygun olmadığını ve bir kadına aynı anda iki kişinin dünür olmaması gerektiğini söylemiştir.

 َلاَ
يَخْطُبَ
الرَّجُلُ
عَلَى
خِطْبَةِ
أَخِيهِ ،
حَتَّى
يَتْرُكَ
الْخَاطِبُ
قَبْلَهُ ،
أَوْ
يَأْذَنَ
لَهُ
الْخَاطِبُ “Birinci talip vazge¸meden veya sizin istemenize izin vermeden dünürü olmayın. [5] buyurarak müminlerin evlilik gibi önemli bir konuda birbirlerine karşı sevgi bağlarını ve aralarındaki saygıyı muhafaza etmelerini istemiştir. Allah Resûlü (sav), kız isteme merasimi esnasında, orada bulunanlara bir konuşma yapar ve konuşmasına dua ile başladı. Sonradan “Hutbetül-hâce” şeklinde isimlendirilen konuşmasında şunları söyledi: الْحَمْدُ
لِلَّهِ أَوْ

إِنَّ
الْحَمْدَ
لِلَّهِ
نَحْمَدُهُ
وَنَسْتَعِينُهُ
وَنَسْتَغْفِرُهُ،
وَنَعُوذُ
بِاللَّهِ
مِنْشُرُورِ
أَنْفُسِنَا
،مَنْ
يَهْدِهِ
اللَّهُ
فَلاَ
مُضِلَّلَهُ
،وَمَنْ
يُضْلِلْ
فَلاَ
هَادِىَلَهُ
،أَشْهَدُ
أَنْلاَ
إِلَهَ
إِلاَّ
اللَّهُ
وَأَشْهَدُ
أَنَّ
مُحَمَّداً
عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ
 “Hamd Allah'a mahsustur. O'na hamdeder, O'ndan yardım ve bağışlanma dileriz. Nefislerimizin şerlerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın doğru yola ilettiği kimseyi saptıracak hiç kimse yoktur. O'nun saptırdığı kimseyi de doğru yola iletecek hiç kimse yoktur. Allah'tan başka hiçbir ilâh olmadığına tanıklık ederim. Muhammed'in, O'nun kulu ve elçisi olduğuna da tanıklık ederim.” Hz. Peygamber bu duadan sonra, يَٓا
اَيُّهَا
الَّذ۪ينَ
اٰمَنُوا
اتَّقُوا
اللّٰهَ
حَقَّ
تُقَاتِه۪
وَلَا
تَمُوتُنَّ
اِلَّا
وَاَنْتُمْ

[illegible]

Ayrıca, söz kesildiğini ifade için bir de “nişan” denilen küçük bir tören yapılır. Bu tören sırasında karşılıklı hediyeler takdim edilir, yüzükler takılır ve kimi zaman günün anlamına dair konuşmalar yapılır. Nişan: Bugünkü yaygın şekliyle olmasa da, nişanlanma ve “İleri bir tarihte nikâhlanıp evleneceğiz.” anlamında söz kesmenin, Hz. Peygamber (sav) döneminde bir ön karar ve görüşme şeklinde var olduğu görülmektedir. Asr-ı saadetteki aynı muhtevayı içeren uygulamalar, nikâh akdi sonrası ile zifaf arasında geçen süreyi kapsamaktadır. Nitekim Hz. Peygamber, Hz. Âişe ile nişanlanmış ve bu durum üç yıl sürmüştür.[9]

Nişan, evlilik gibi bir birliktelik değildir. Sadece iki tarafın birbirini tanımaları için bir fırsattır, evliliğe bir ön hazırlıktır. Nikâh akdi yapılanı kadar geçen süre içinde, tarafların birbirlerini ve yeni aileyi tanıma şansı bulduğu nişan dönemi, bir anlamda evlilik vaadidir. Ancak evlilik mecburiyeti getirmeyeceği gibi, taraflara evliliğin verdiği beraber yaşama hak ve yetkisini de tanımaz. Dolayısıyla nişanlılar, mahremiyeti kaldırarak tarzda birlikte olamazlar, evliler gibi hareket edemezler. Diğer taraftan, çiftlerin, resmî nikâhlarını kıydırmadan önce, aralarındaki mahremiyeti kaldırmayı, dolayısıyla rahat hareket edebilmeyi sağlamak amacıyla dinî nikâh yapmaları zaman zaman sosyal ve ahlîkî sakıncaları beraberinde getirebilmektedir. Nikah Zamanı: Evlenmek için özellikle tavsiye edilen ya da yasaklanan herhangi bir gün yoktur. Uygun olan herhangi bir zaman dilimi seçilebilir. Hz. Âişe (ra) kendisinin Peygamber Efendimizle Şevval ayında evlendiğini ifade etmiş ve yakını olan kadınlara da Şevval ayında evlenmelerini tavsiye etmiştir.[10]

Ayrıca Allah Resûlü, Ümmü Seleme validemizle de Şevval ayında evlenmiştir.[11]

Bu evliliklerin, bugün olduğu gibi o günün toplumunda da yaygın bir kanaat olan, “İki bayram arasında — yani Şevval ayında— nikâh kıyılmaz.” şeklindeki bâtıl anlayışı değiştirmeye yünelik olduğu anlaşılmaktadır. Gelin Yengesi ve Sağdıç: İslâm öncesi Hicaz kültüründe gelini süsleyerek düğüne hazırlayan ve bu konuda mahir olan hanımlar vardı. Aynı zamanda damat ve gelinin zifaf öncesinde evlilik hayatına dair bilgilendirilmesi için danışmanlık görevi üstlenen kimseler de bulunmaktaydı. Kültürümüzde hâlen yaşatılan ve hanım için “gelin yengesi”, erkek için ise “sağdıç” ismi verilen bu gelenek, evli olan yakınlar tarafından sürdülmektedir. Bütün bunlar, dinin ve ahlâkın öngörüğü bir aile yuvasının kurulması ve bilhassa evlilikle ilgili helâl ve haram gibi hususların öğretilmesi konusunda yol gösterici ve öğretici uygulama biçimleri olarak kabul edilebilir. Nitekim Hz. Ali ile evlendiğinde Hz. Fâtima'ya da Esmâbnt. Umeys'in yengelik yaptığı düşünülürse, [12]

bu uygulamayı sünnetin bir yansıması olarak görebiliriz. Düğün için Süslenmek: Kaynaklarda Peygamber Efendimizin evlilikleri sırasında annelerimizin o günün âdetlerine göre süslendikleri nakledilmektedir. Örneğin, Peygamberimizin ilk eşi Hz. Hatice'nin saçını tarayıp onu süsleyen hanım Ümmü Züfer'dir.[13]

Hz. Âişe'yi ise annesi, ensardan bazı hanımlarla birlikte onun kıyafetine çekidüzen verip süsleyerek Resûlullah'ın yanına getirmiştir. Düğün günü Hz. Safiyye'yi süsleyen ise, Enes'in annesi Ümmü Süleym bnt. Milhan'dır.[14]

 Hicaz bölgesindeki geleneğe göre, bir gelin odası döşenerek öz el bir divan süslenir, damat adayı da güzel giyinip kokular sürerek düğüne hazırlanırdı. Düğünde İsrâftan Kaçınılmalıdır: Dinimiz, hayatın her alanında gereksiz harcamada bulunmayı yasaklamıştır.[15]

يَا بَن۪ٓي
اٰدَمَ
خُذُوا
ز۪ينَتَكُمْ
عِنْدَ كُلِّ
مَسْجِدٍ
وَكُلُوا
وَاشْرَبُوا
وَلَا
تُسْرِفُواۚ
اِنَّهُ لَا
يُحِبُّ
الْمُسْرِف۪ينَ۟ Yeni kurulacak aile yuvası için yapılan harcamalarda da israftan kaçınılmalıdır. Ülkemizde düğün hazırlıklarında sıkça görülen çeyiz, takı ve ev eşyaları gibi tedarikler için bazen gereğinden fazla yapılan harcamalar, daha başlangıçta mutluluğu zedelemekte, aileyi maddî açıdan sıkıntıya sokmaktadır. Uzunca bir süre düğün borcu ödeyen yeni evliler, birlikteliklerine minnet altında başlamakta ve maddî kaygılar yüzünden aradıkları huzuru yakalayamamaktadırlar. Bu sebeple Sevgili Peygamberimiz, إِنَّ
أَعْظَمَ
النِّكَاحِ
بَرَكَةً
أَيْسَرُهُ
مُؤْنَةً “En bereketli nikâh, külfeti en az olanıdır.” ¡ve
خَيْرُ
النِّكَاحِ
أَيْسَرُهُ
“Nikâhın en hayırlısı, en kolay olanıdır.” ¡ buyurmuşlardır. Düğün masraflarında kolaylık göstermek ve şartları zorlamamak, evlenmek isteyen gençlerin önünü açacak ve imkânı kısıtlı olanların evlenmeye yönelik gayretlerini artıracaktır. Unutulmamalıdır ki Rabbimiz,
وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى
مِنْكُمْ
وَالصَّالِح۪ينَ مِنْ
عِبَادِكُمْ
وَاِمَٓائِكُمْۜ اِنْ
يَكُونُوا
فُقَرَٓاءَ
يُغْنِهِمُ
اللّٰهُ مِنْ
فَضْلِه۪ۜ
وَاللّٰهُ

[illegible]

Düğünün sırasında Hz. Âişe'ye, Medineli Müslümanların eğlenceyi sevdiğini söyleyerek, şarkı söyleyecek bir kadın gönderilip gönderilmediğini sormuştur. [23] Hanımları eğlendirmek üzere böyle bir hazırlığın yapılmadığını öğrenince, güzel şarkı söyleyen Zeyneb'in hemen düğün evine gönderilmesini istemiştir. [24] Peygamberimizin bu tavsiyelerinden, düğünün saadet ve umudu ifade edecek tarzda yollarla icra edilmesini arzuladığı anlaşılmaktadır. Düğünler yas, ağıt ve keder toplantıları değildir. Ancak Resûl-i Ekrem'in her konuda olduğu gibi düğün eğlencelerinde de nezih, dengeli ve Allah'ın sınırlarına saygılı davranmayı emrettiğini söyleyebiliriz. Sevinçli Günlerde Eğlenmek Caizdir: Efendimiz de (sav) evliliklerin bir şenlik havasında, sevinçli; içinde yapılmasını istemiş, insanların def alıp şarkı söylemelerine, ziyafet vermelerine, şeker, hurma ve meyve gibi şeylerin damat ve gelinin üzerine serpilmesi şeklindeki eğlence şekillerine müsahama göndermiştir. Hatta bu konularda ihmalkâr davrananları uyararak düğünün gereğinin yapılmasını teşvik etmiştir. Bir bayram gününü; Hz. Âişe'nin huzurunda def alıp şarkı söylemek suretiyle eğlenen cariyesi, Hz. Ebu Bekir: 1571; 1614; 1605; 1614; 1586; 1614; 1575; 1605; 1616; 1610; 1585; 1615; 1575; 1604; 1588; 1617; 1614; 1610; 1618; 1591; 1614; 1575; 1606; 1616; 1601; 1616; 1610; 1576; 1614; 1610; 1618; 1578; 1616; 1585; 1614; 1587; 1615; 1608; 1604; 1616; 1575; 1604; 1604; 1617; 1614; 1607; 1616; "Rasulullah'ın evinde şeytan nameleri ha!" diyerek azarlamış, ancak Hz. Peygamber: 1610; 1614; 1575; 1571; 1614; 1576; 1614; 1575; 1576; 1614; 1603; 1618; 1585; 1613; 1573; 1616; 1606; 1617; 1614; 1604; 1616; 1603; 1615; 1604; 1617; 1616; 1602; 1614; 1608; 1618; 1605; 1613; 1593; 1616; 1610; 1583; 1611; 1575; 1608; 1614; 1607; 1614; 1584; 1614; 1575; 1593; 1616; 1610; 1583; 1615; 1606; 1614; 1575; "Her toplumun bir bayramı vardır, bu da bizim bayramımızdır" diyerek Hz. Ebu Bekir'e bu işin normal olduğunu belirtmiştir. [25] Âişe anlatıyor: 1603; 1614; 1575; 1606; 1614; 1575; 1604; 1618; 1581; 1614; 1576; 1614; 1588; 1615; 1610; 1614; 1604; 1618; 1593; 1614; 1576; 1615; 1608; 1606; 1614; 1576; 1616; 1581; 1616; 1585; 1614; 1575; 1576; 1616; 1607; 1616; 1605; 1618; 1601; 1614; 1587; 1614; 1578; 1614; 1585; 1614; 1606; 1616; 1610; 1585; 1614; 1587; 1615; 1608; 1604; 1615; 1575; 1604; 1604; 1617; 1614; 1607; 1616; 1608; 1614; 1571; 1614; 1606; 1614; 1575; 1571; 1614; 1606; 1618; 1592; 1615; 1585; 1615; 1601; 1614; 1605; 1614; 1575; 1586; 1616; 1604; 1618; 1578; 1615; 1571; 1614; 1606; 1618; 1592; 1615; 1585; 1615; 1581; 1614; 1578; 1617; 1614; 1609; 1603; 1615; 1606; 1618; 1578; 1615; 1571; 1614; 1606; 1614; 1575; 1571; 1614; 1606; 1618; 1589; 1614; 1585; 1616; 1601; 1615; 1601; 1614; 1575; 1602; 1618; 1583; 1615; 1585; 1615; 1608; 1575; 1602; 1614; 1583; 1618; 1585; 1614;

[illegible]

15;#1548; #1608;#1614;#1605;#1614;#1606;#1618;
#1578;#1614;#1585;#1614;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1583;#1617;#1614;#1593;#1618;#1608;#1614;#1577;#1614;
#1601;#1614;#1602;#1614;#1583;#1618; #1593;#1614;#1589;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1614;
#1608;#1614;#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1614;#1607;#1615;
#1589;#1614;#1604;#1617;#1614;#1609; #1575;#1604;#1604;#1607;#1615;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;
#1608;#1614;#1587;#1614;#1604;#1617;#1614;#1605;#1614; “Yemeğin
şerhisi, zenginlerin davet edilip de fakirlerin terk edildiği düğün yemeğidir. Her kim
davete ica­bet etmeyi terk ederse, muhakkak Allah'a ve Rasûlüne isyan
etmiş­tir.”[30] İfadeleriyle fakirin çağrılmadığı düğün yemeğini
de en kötü yemek olarak tanımlamıştır.[31] Peygamber Efendimizin kendi
düğünlerinde davetlilere ikram etmiş olduğu yemekler, düğünün
yapıldığı gün ve ortama göre değişmiş, bazen hurma, yağ ve kavuttan yapılan bir
tür yemek (hays); bazen arpa unundan yapılmış bir yemek; bazen de et ve
ekmek olmuştur. Bir başka sahâbînin düğün davetinde ise tevr
denilen hurma sırası dağıtılmıştır. Düğün Tebriği: İslâm öncesi Arap
toplumunda, yeni evlileri tebrik ederken bir an evvel zenginleşmeleri ve çoluk çocuğa
karışmaları temennisinde bulunmak âdet idi. Peygamber Efendimiz böyle maddî
dilekler yerine, eşler arasında geçim ve bereket için dualar
edilmesini, Buhârî, Nikâh, 72.
#1576;#1614;#1575;#1585;#1614;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1604;#1614;#1607;#1614;#1575; #1601;#1616;#1610;#1603;#1614;
#1608;#1614;#1576;#1614;#1575;#1585;#1614;#1603;#1614;
#1604;#1614;#1603;#1614; #1601;#1616;#1610;#1607;#1614;#1575; “Allah
ona seni, sana da onu mübarek eylesin!” #1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;
Kendileri de Abdurrahman b. Avf'ın (ra) evlendiğini öğrenince ona,
#1601;#1614;#1576;#1614;#1575;#1585;#1614;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615; #1604;#1614;#1603;#1614;
“Öyleyse, Allah senin için (bu düğünü) mübarek
etsin!” #1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;#1603;#1614;
“Allah mübarek etsin!”, “Hayırlı
olsun!”, “Allah bir yastıkta kocatsın!”cümleleri, sünnetin
kültürümüzdeki yansımaları olarak aynı mânâyı
içermektedir. Bir yönüyle ibadet, bir yönüyle de eğlence olan
nikâh merasimlerinin uygulama şekilleri toplumlara göre değişiklik
gösterebilmektedir. Her toplum bu merasimleri kendi geleneksel yapısına uygun bir şekilde
yapar. Ancak evlilik merasimlerinde, dinin uygun görmediği aşırı davranışlardan ve
mahremiyet sınırlarının bulunmadığı ölçüsüz eğlencelerden uzak
durulması gerektiği gibi bu merasimlerin, düğün havasının olmadığı bir matem
törenine dönüşmemesine de dikkat edilmelidir. Unutmamak gerekir ki
düğün, evlilik gibi mukaddes bir birlikteliğin ilânıdır ve buna yakışır bir şekilde icra
edilmesi gerekir.

[1] Nesâh, Nikâh, 81. [2] İbn Mâce, Nikâh, 24. [3] Hâkim,
Müstedrek, VII, 2715 (4/245) [4] İbn Mâce, Nikâh, 9. [5] Buhârî,
Nikâh, 46. [6] Âl-i İmrân, 3/102. [7] Nisâ, 4/1. [8] Ahzâb, 33/70. [9]

Buhârî, Menâkıbı'l-ensâr, 44. [10] Müslim, Nikâh, 73 [11] İbn Mâce, Nikâh, 53. [12] Abdurrezzâk, Musannef, V, 486 [13] İbn Hacer, Fethu'l-bârî, I, 328. [14] İbn Hişâm, Sîret, IV, 311. [15] A'squf, 7/31. [16] İbn Hanbel, VI, 83. [17] Ebû Dâvûd, Nikâh, 30-31. [18] Nûr, 24/32. [19] Ebû Dâvûd, İmâre, 19-20. [20] Tirmizî, Nikâh, 6. [21] Tirmizî, Nikâh, 6. [22] Tirmizî, Nikâh, 6. [23] Buhârî, Nikâh, 64 [24] İbn Hacer, İsâbe, VII, 682. [25] Buhârî. [26] Buhârî. [27] İbn Mâce, Nikâh, 25. [28] Buhârî, Bîyâk, 1. [29] Buhârî, Nikâh, 72. [30] Buhârî. [31] Buhârî, Nikâh, 73. [32] İbn Hanbel, I, 202. [33] Müslim, Nikâh, 79.

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)